

KM 5/05 En misjonerende kirke

Saksdokumenter

Dokument 5.1/05

Saksorientering

Innstilling fra kirkemøtekomité F

Sammendrag

Hensikten med saken er å drøfte hva det betyr at Den norske kirke er en misjonerende kirke, sett i forhold til å være en tjenende, bekjennende og åpen folkekirke. Saksorienteringen begynner med en teologisk del som forankrer misjon i *den treenige Guds sendelse* til verden som Skaper, Forløser og Helliggjører. Kirken trekkes inn i Guds sendelse ved at den blir gitt Den Hellige Ånd. Misjon er derfor uttrykk for kirkens vesen. Misjon handler om å krysse grenser og dele evangeliet om Guds kjærlighet i Jesus Kristus. Grensene kan være geografiske, generasjonsbestemte, religiøse, kulturelle og sosiale. Misjon er både en dimensjon i alt kirken gjør og spesifikke handlingsmønstre som er misjonerende etter sin intensjon. Misjonens mål er ikke kirken, men Guds rike. Derfor er kirken både redskap til og selv gjenstand for Guds misjon. Beretningen om Emmausvandrerne benyttes som bibelsk modell for misjon forstått som medvandring.

Misjon møter *hindringer*. En hindring i Den norske kirkes kontekst er at mange assosierer misjon med vekkelseskristendommens metodikk og skarpe skille mellom et ”utenfor” og et ”innenfor” kirken. Folkekirkens dåpsteologi og åpenhet bekreftes. Dette nyttes positivt i en strategi for Den norske kirke som en misjonerende folkekirke. En annen hindring er at misjon i samisk sammenheng assosieres med virksomhet sørfra. Misjonsvirksomheten gjorde samer til passive mottagere og var delvis sammenflettet med fornorskningen. Derfor har misjon aldri slått rot i samiske miljøer i nord. Det pågående arbeid innen samisk kirkeliv med evangelium og kultur bekreftes, og ses som mulighet for å bygge en misjonerende kirke av og for samene.

Når kirken drøfter misjon er det lett å vende blikket utover mot alle oppgavene. Stillheten for Guds ansikt er nødvendig for å se at det handler om Guds misjon. Kirken tar del i denne gjennom Den Hellige Ånds *kilder* til hvile og fornyelse. Den norske kirke kjenner mange kilder: vekkelsesfromhet, pilegrimsspiritualitet, retreatspiritualitet, karismatisk spiritualitet og frigjøringspiritualitet. Kirken utfordres til en mer dialogisk grunnholdning. Gjennom det kan de ulike miljøene gjenkjenne Guds misjon i et bredere spekter av kilder, uttrykksformer og aktiviteter og få en dypere erkjennelse av at ulike kontekster krever ulike arbeidsformer.

Folkekirken *utfordres* til å ta på alvor at den ikke er en gitt størrelse i samfunnet, men et fellesskap som vedvarende blir til gjennom Guds misjon. Den utfordres til en mer radikal kulturbevissthet og orientering ut fra den aktuelle situasjon. Samtidig må folkekirken benytte de muligheter som ligger i en landsdekkende gudstjenestefeiring, de kirkelige handlingene og trosopplæringen. Det økende rommet for individuelle religiøse valg utfordrer folkekirken og gir den samtidig nye muligheter. På samme måte er nærværet av ulike religioner både en utfordring og en mulighet til styrket tro og identitet og til skjerpet kristent vitnesbyrd. Kirken

utfordres til å avvikle maktspråket og gjenskape Jesu frigjørende og helende bilder av Guds rike. I sitt arbeid må kirken ha et globalt perspektiv og ta del i andre kirkers misjon og motta støtte fra andre kirker i sin egen misjon.

Komiteens merknader

”Gå derfor og gjør alle folkeslag til disipler! Døp dem til Faderens og Sønnens og Den Hellige Ånds navn og lær dem å holde alt det jeg har befalt dere. Og se, jeg er med dere alle dager inntil verdens ende” (NT 2005; Matt 28,19-20).

Komiteen takker for en givende og lærerik saksorientering.

Komiteen legger saksorienteringen til grunn og vil særlig kommentere dette:

Kirkens oppgave i verden

Misjon har sitt utgangspunkt i den treenige Guds sendelse, Gud som er Skaper, Forløser og Helliggjører. Kirken trekkes inn i den treenige Guds sendelse som Jesu legeme på jorden, ved at den blir gitt Den Hellige Ånd. Slik tar kirken del i Guds misjon som sikter på Skaperens fullendelse av skaperverket gjennom frelsen i Jesus Kristus og Den Hellige Ånds nyskapende gjerning.

Den norske kirke er en misjonerende kirke fordi den er seg bevisst at evangeliet er en gave som skal gis videre.

Kirken driver misjon fordi den tror at Jesus Kristus er veien til frelse. Den skal ikke påtvinge noen evangeliet. Måten kirken deler evangeliet på har innflytelse på hvordan mennesker forstår det.

Komiteen vil med Ungdommens kirkemøte si at misjon i Jesu fotspor betyr dialog, deling og nærvær:

- *dialog*; en likeverdig samtale i ydmykhet, åpenhet og vilje til forandring
- *deling*; å fortelle historien om det Jesus har gjort og stadig gjør for oss
- *nærvær*; et fellesskap som er solidarisk og viser omsorg for hvert enkelt menneske.

Kirken må alltid være beredt til å dele sin fortelling med ydmykhet og frimodighet. Kirken trenger mer av begge deler.

Det kommende år vil vi at kirken - på alle nivåer: menigheter, fellestråd, bispedømmer - fremmer den misjonerende dimensjonen i alt kirkens arbeid; diakoni, trosopplæring, gudstjeneste, kulturelt og kirkemusikalsk arbeid m.m.

Glede og stolthet over oppdraget

Misjon og glede hører sammen. Misjon springer ut av den glede som troen på Jesus Kristus gir. Ved å dele gleden blir kirken hel. Juleevangeliets store glede ”er en glede for hele folket” (Luk 2,10), en verdensvid glede.

Vi fikk del i gleden ved at noen delte den med oss. Evangeliet kom til Norge som et resultat av at tolv disipler ble sendt ut fra Jerusalem. Mennesker krysset landegrensene og dannet menigheter som delte evangeliet videre. Overalt har fortellingen om Jesu kjærlighet og tilgivelse hatt en frigjørende effekt. Mange mennesker har sett sin verdi som skapt i Guds

bilde og opplevd at møtet med Guds tilgivelse og kjærlighet har gitt dem ny selvrespekt. Evangeliet har også virket frigjørende i forhold til undertrykkende krefter i samfunnet. Misjonsvirksomheten har skapt nye kirker over hele verden som er viktige samarbeidspartnere for vår kirke i møte med felles utfordringer.

Det frigjørende elementet i evangeliet har inspirert mange mennesker til frivillig tjeneste. Misjonsbevegelsene vokste fram i en tid da folk i Norge var fattige. Fattige mennesker som var villige til å forsake på grunn av sitt engasjement for andre gir eksempel til etterfølgelse for oss i dag.

Møtet med evangeliet utfordrer også til å ta oppgjør med ødeleggende krefter som skaper splid og fører til urettferdighet. I kontakt med kirker andre steder i verden, bl.a gjennom Det Lutherske Verdensforbund og Kirkenes Verdensråd, deles erfaringer, inspirasjon og utfordringer. Dette har påvirket og forandret oss. Andre kirker har gitt vår kirke viktige nye impulser i teologi, salmer, liturgi, bibellesning og etikk.

Kirkemøtet har i år hatt besøk fra Den evangelisk lutherske kirke i det sørlige Afrika. (ELCSA) Dette har vært med på å tydeliggjøre vår kirkes dype samhørighet med kirker som har blitt til gjennom misjonærer fra vår egen og andre kirker. Tjenesten i misjon er en kilde til inspirasjon for oss både som sendende og mottakende kirke.

Misjon er forsoningens og solidaritetens tjeneste

Komiteen erkjenner at kirkens misjonsvirksomhet bærer med seg fortellinger om konflikter, splittelser og sår, både i vårt eget land og i andre deler av verden. Mange ganger har kirken bundet mennesker i stedet for å sette dem fri, fratatt dem deres myndighet og selvrespekt og bidratt til å undertrykke lokale kulturer. Mye i verden er brutt og ødelagt. Det gjelder forholdet mellom mennesker og Gud, mennesker i mellom og menneskers forhold til skaperverket. Å gjenopprette det som er ødelagt av synd, er Guds gode hensikt med misjon. Derfor ble Jesus Kristus sendt til verden som frelser og frigjør. Sammen med resten av skaperverket lengter vi etter helbredelse, forsoning og fellesskap.

Komiteen ser derfor et behov for å sette fokus på forsoning og rettferdighet, helbredelse og myndiggjøring i kirkens misjonsarbeid. Samenes, kvenenes og taternes historie er en særlig utfordring for vår kirke. For den samiske kristne identitetsdannelsen er det viktig å få flere samiske prester. Mange mennesker med funksjonshemninger har blitt umyndiggjort ved påtvungen evangelisering og ved pågående forbønnshandlinger i den hensikt å gjøre dem funksjonsfriske. De, og andre grupper, utfordrer oss til bevegelse fra objektgjøring til myndiggjøring.

Jesus sier: ”Salige er de som skaper fred, for de skal kalles Guds barn.” (NT 2005; Matt 5,9) Kirken har en viktig fredsskapende rolle. Også i sin misjonsvirksomhet må den bidra til å bygge broer, ikke skape nye skiller. ”Hvor fagert det er når den som bringer gledesbud, kommer løpende over fjell, melder fred og bærer godt budskap...” (Jes 52,7)

I Den norske kirke har vi en historie der det har vært vanskelig å forene et økumenisk engasjement i Kirkenes Verdensråd med et misjonsengasjement. Komiteen er glad for den tilnærmingen som er gjort gjennom saksdokumentet, hovedforedraget og seminaret på Kirkemøtet. Dette har åpnet et nytt rom for samtale om hva misjon betyr i vår tid. Komiteen utfordrer derfor alle til å fylle ordet misjon med et positivt innhold.

Komiteen understreker at misjon skal føre til forvandling både av oss selv og andre. Solidaritet og omsorg er viktige aspekter ved misjon.

Mange kristne forfølges i dag for sin tros skyld. Vi er forpliktet til å gjøre det vi kan for å lindre deres lidelse og kjempe for deres rettigheter og for rettighetene til alle som forfølges for sin tros skyld.

Misjon i en global virkelighet

Alle samfunn preges mer og mer av forskjellige religioners nærvær. Et møte med andres tro kan føre til større bevissthet om egen tro. Den norske kirke må møte den flerreligiøse utfordringen som en misjonerende kirke forpliktet på dialog og fredsskapende arbeid.

Lokalmenighetene må arbeide sammen med andre kirkesamfunn om misjon i sitt lokalmiljø og skape arenaer der de kan lytte til hverandres ulike forståelser. Globalt er utfordringen å drive misjon på en mer inkluderende og økumenisk måte.

Komiteen understreker at vi må ta vår samtid på alvor og være bevisst at vi er en kirke i bevegelse. Kirken må gå inn på nye arenaer og være villig til å forandre på former som ikke fungerer. Det er fortsatt viktig å utvikle verktøy som kan vise hvordan det er mulig å lese Bibelen slik at nye kulturer og miljøer forstår den.

Den flerkulturelle virkeligheten finnes i alle lokale sammenhenger. I økende grad må kirken legge til rette for at menighetene kan feire gudstjeneste og være sammen på en slik måte at mennesker med ulik kulturell og språklig bakgrunn kan delta. Dette er en særlig utfordring i forhold til kristne innvandrere i Norge. Mange menigheter, bl.a. i de nordligste bispedømmene har erfaringer med flerspråklige og flerkulturelle menigheter. Slike erfaringer kan deles.

Komiteen er glad for alle samarbeidsavtalene som er inngått mellom menigheter og misjonsorganisasjoner gjennom Samarbeidsråd for menighet og misjon (SMM). Disse er et redskap til mer utveksling mellom kirker i ulike deler av verden. Komiteen ber om at alle bispedømmene inkluderes i SMM - samarbeidet.

Arbeidet med å bringe impulser fra andre kirker gjennom sang og musikk og andre kulturuttrykk, gjør vår kirke rikere. Dette arbeidet må føres videre og intensiveres på alle nivåer i vår kirke; bispedømmer, fellesråd og lokalmenigheter. Den norske kirke har inngått samarbeidsavtaler med lutherske kirker i det sørlige Afrika, Midt-Østen og i Brasil. Kirken i det sørlige Afrika har uttrykt at de ønsker oppmuntring og hjelp til å se håp der de selv er blindet av sorg pga spredningen av hiv og aids og alle tapene det fører med seg.

I en globalisert verden må kirker og misjonsorganisasjoner arbeide på nye måter. Vår kirke må åpne for utsendinger fra kirker i andre land og legge til rette for utveksling av kortidsmisjonærer i samarbeid med misjonsorganisasjonene. Vi oppmuntrer til teltmakertjeneste der mennesker utøver sitt yrke i andre land og vitner om evangeliet. Mennesker som kommer til Norge med annen språklig og kulturell bakgrunn kan være en ressurs i kirkens arbeid.

Kirkemøtets vedtak

1. Misjonens utgangspunkt er Guds kjærlighet i Jesus Kristus, ”han som gav avkall på sitt eget og tok på seg en tjeners skikkelse.” Denne kjærligheten skal prege alt kirken gjør. Som en bekjennende, tjenende og åpen kirke skal den dele det gode budskapet om Guds frelse i Jesus Kristus med alle og slik være en misjonerende kirke. Sammen med hele den verdensvide kirke deler vi budskapet gjennom dialog, forkynnelse, fortelling og nærvær. Alle har noe å bidra med og noe å motta i misjon.
2. Kirken i Norge er selv et resultat av at kristen tro og gudstjeneste ble brakt til oss. Kirkemøtet ser med takknemlighet på alle som er delaktige i evangeliets gang fra Jerusalem, til vårt eget land og videre til andre folk.

Kirkemøtet er stolte av det byggende arbeid som gjøres i menighetene for å dele evangeliet i lokalsamfunnet og inkludere alle mennesker i menighetens fellesskap. Vi gir anerkjennelse til det arbeidet ungdomsledere gjør. Kirkemøtet er glad for den enkelte troende som ønsker å dele evangeliet med andre og uttrykker sin støtte til den som kjenner seg alene med sin tro.

Kirkemøtet anerkjenner og takker misjonsorganisasjonene for deres innsats for å dele evangeliet på tvers av land og kontinenter. Gjennom dette arbeidet er mange mennesker kommet til tro, blitt myndiggjort og satt fri. Ved å bidra til å bygge opp skole og helsevesen, utvikle skriftspråk og forbedre de sosiale forholdene har misjon vært med på å styrke lokale kulturer.

Kirkemøtet bekrefter sin dype samhørighet med de kirker som har vokst fram der Gud har skapt tro gjennom evangeliet. I møtet med den verdensvide kirke erfarer vi glede og inspirasjon i vår tro og tjeneste.

3. Kirkemøtet erkjenner at mange mennesker både i Norge og i andre land bærer sår fra deres møte med kirkens misjonsvirksomhet. Kirken har bidratt til å binde mennesker i stedet for å sette dem fri, fratatt dem deres myndighet og selvrespekt og deltatt i undertrykkelse av lokale kulturer. Som del av et skadet skaperverk, lengter vi etter helbredelse, forsoning, rettferdighet og fellesskap.

Forsonet med Gud utfordres kirken til å skape forsoning. Dette gjelder både forsoning mellom enkeltmennesker og mellom grupper som bærer på sår. Samenes, kvenenes og taternes historie er en særlig utfordring for kirken.

Kirkemøtet støtter samisk kirkelivs arbeid med forholdet mellom evangelium og kultur og oppfordrer til fortsatt arbeid med dette. Kirkemøtet vil oppfordre misjonsorganisasjonene og de læstadianske forsamlingene til å ta del i denne tenkningen og disse erfaringene.

4. Kirkemøtet ber:

- a) Menighetene

- være medvandrere gjennom dialog, deling og nærvær slik at evangeliet kan skape tro, livsmot og glede. Dette har vi en forpliktelse til å gjøre i fellesskap med andre kirker

- samarbeide med kirker i andre land i vårt felles ansvar for å forkynne budskapet til alle verdens folkeslag gjennom forbønn og givertjeneste, utveksling og vennskapssamarbeid, utsendinger og andre måter som bidrar til virkeliggjørelsen av dette oppdraget
 - åpne gudstjenestefeiringen så den gir rom for ulike kulturuttrykk og legge til rette for praktisk deltagelse av alle mennesker, inkludert mennesker med ulik språklig og kulturell bakgrunn
 - ta vår samtid på alvor og være menigheter i bevegelse
 - formidle misjonskallet og kallet til misjonærtjeneste til nye generasjoner
- b) Bispedømmene
- la oppdraget om å dele det gode budskap med alle være en tydelig dimensjon i utvikling av strategier for arbeidet
 - drøfte hvordan dokumentet "En misjonerende kirke" kan følges opp i ulike sammenhenger
 - legge til rette for at medarbeidere fra andre kirker kan gjøre tjeneste i vår kirke i samarbeid med fellesrådene, de sentralkirkelige råd og misjonsorganisasjonene
- c) De sentralkirkelige råd
- videreføre og forsterke det konstruktive samarbeidet med misjonsorganisasjonene i Samarbeidsråd for menighet og misjon (SMM)
 - arbeide for å få flere samiske prester, kateketer, diakoner og kirkemusikere.
 - styrke sammenhengen mellom misjon, økumenikk og internasjonal diakoni i samarbeid med bispedømmene
- d) Misjonsorganisasjonene
fortsatt drive misjonsarbeid:
- gjennom et helhetlig vitnesbyrd slik at evangeliet blir forkynt troverdig i ord og handling
 - slik at det fremmer enhet mellom kirkesamfunnene
 - ved å samarbeide med lokale kirker
 - i samarbeid med alle bispedømmer og menighetene i vår kirke gjennom Samarbeidsråd for menighet og misjon

Enstemmig vedtatt.